

NOVINE

SLOVENSKE KRANJE

Naročnina na 1/4 leta 5 Din., na posamezni naslov 625 Din. V inozemstvo mesečno 6 Din. — Pošt. ček. pol. štev. 11.806.

IZHAJA VSAKO NEDELO.

Uredništvo i uprava M. SOBOTA, Križova ul. 4.

Cena oglasov: Cela stran 1000 Din., mali oglas do 35 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din. Med tekstem so oglas 15% dražji. — Popust od 5—50%.

Vzroki denešnje krize.

Zdaj si bote mislili, da ste si nikdar ne sposodili penez, ka bi morali obresti plačivati, pa denok nemate penez. Glavni vzrok kmetove krize je pač to, da za blago, ki ga on lahko oda (živino, zrnje, vino), dosta menje penez dobi kak mora dati za stvari, ki jih potrebuje (obleka, sol itd.) Pa denok kmet tudi plačuje obresti, če ne neposredno, pa posredno, kda v trgovini kaj kupi. Vzemimo samo eden mali primer, ki nam to razloži: Trgovec ma v magazini blago, ki leži tam včasi celo leto (mišleni so velki trgovci). V tom blagi ležijo penezi, keliko je blago pač vredno. Te peneze bi trgovec lahko meo vložene i bi njemi zavolo obresti nesli nove peneze. Blago pa ne nese obresti. Zato si trgovec že naprej zračuna, keliko obresti bi dobo za peneze, če bi jih meo naložene v banki, mesto v magazini v blagi i teliko dragše trži to blago. Vidite, v toj zvišanoj ceni so skrite obresti, ki jih plača tudi siromak, kda kupuje kakšo stvar. Takših vzgledov bi lahko še več navedli, pa nam te edini zadosta jasno pokaže, kak plačujemo obresti, četudi ne naravnoč.

Dozdaj smo spoznali dva glavna vzroka denešnje krize, to so delnice i obresti. Oboje je krivično, kak smo dokazali. Delnice so dobiček, ki ga dobi lastnik tovarne sam, čeravno te dobiček še povnožavajo s tem, da prinašajo nove peneze, ki so pa tudi sad ljudskoga dela, kak smo že vidili. Če delnic i obresti ne bi bilo, te se penezi ne bi zbirali v rokaj samo nešternih, nego bi bili razdeljeni med vsem ljudstvom. Što bi bole delao, več bi si jih lahko spravilo. Ne bi si jih pa mogeo spraviti tak, da nikaj ne bi delao, to je z obrestmi.

Tretji velki vzrok denešnje krize je **brezposelnost**. Kak smo že v začetki toga članka omenili, je brezposelnost v vseh državaj jako velka. Zato najprle poglednimo, kak je prišlo do brezposelnosti, nato pa bomo vidili njene posledice. Vzrokov brezposelnosti je več, ali nam zadostuje, če samo ednoga navedemo. Krivci brezposelnosti so znova kapitalisti, kak bomo lahko včasi vidili. Omenili smo že, da vsakši kapitalist skrbi za to, da se z delavci pogodi za kem menšo plačo, da potom njemi več dobička ostane. I zaistino so delavci tak slabo plačani, da še ravno lahko živijo. Če pa morejo poleg sebe še svoje družine hraniti, mora družina naravnoč stradati, če nema drugih dohodkov. Ar so delavci tak slabo plačani, se razmi, da si ne morejo kupiti vsega, ka bi potrebovali, nego samo najpotrebnejše. Če pa delavci ne morejo teliko kupiti, te tovarnar tudi ne more teliko odati, zato ka je glavni kupec blaga delavec (tudi kmečki). Tak je tovarna s tem, da je delavcom znižala plače, tudi sama sebi škodo napravila, ar si

je vzela kupce. Če pa blaga nema što kupiti, se magazin hitro napuni i tovarna mora začniti menje delati. Potom pa tudi ne potrebuje teliko delavcov i jih odpušča. Tak se število brezposelnih vnoži od dneva do dneva v vseh državaj. Brezposelni pa sploh nikaj ne zaslužijo, zato tudi nikaj kupiti ne morejo i s tem še tovarna menje oda. Toda i milijone brezposelnih tudi kmet občuti. Brezposelni si najpre morajo tudi pri hrani pritrpati. Prisiljeni so postiti se. **Zato kmet ne more odati ne živine, ne zrnja.** Tak je živine vsikdar več i kem več je kakše stvari k odaji, tem falej se lahko kupi. Kmet bi rad živino odao, ar je nema s čim krmiti i jo da po ceni, štero njemi kupec ponüvle, če samo pride. — Iz povedanoga bomo zdaj razmili, zakaj so magazini puni blaga, škrinje pune zrnja, štale pune živine, milijoni so pa raztrgani i lačni. **Kapitalisti** so s tem, da so delavcom ne dali zadosta plače, tudi kmetom bujli kupce. I tak je kmet v nevoli, ar ne more odati ka ma k odaji, drugih dohodkov pa nema. Zato se tudi bogatejši kmetje pregovarjajo, ar majo vsega zadosta, samo penez ne. Zgodi se celo, da nega niti teliko penez pri hiži, da bi bilo na sol, petrolej itd. Tudi dače većina kmetov več ne more plačivati. V nešternih krajih so cele vesi pod žakucijo vzete, pa na srečo nega kupca, ki bi kaj kupo. — Iz toga zdaj lahko vidimo, kak je brezposelnost velki vzrok naše krize.

Nazadnje si poglednimo še eden vzrok denešnje krize. Te je to, **da je vse blago, ki ga mi moramo kupiti, skoro izda tak drago, kak je bilo pred nekaj leti,** kda smo še lahko odali svoje stvari i to še za precu dobro ceno. Zdaj je pa v kratkom časi cena naših kmečkih pridelkov strašno spadnola, blaga pa, ki ga moremo kupiti, skoro nikaj i tak je nujno, da smo v kratkom časi spraznili svoje mošnje, bankaše. Če bi tudi kuplenomi blagi cena tak spadnola kak živini i zrnji, te bi že še šlo, tak se pogovarjamo; da je pa ne spadnola. Zakaj ne? Poglednimo. **Krivci so znova kapitalisti,** njihova borba za dobičkom. Da bi najpre „svoje“ blago lahko odali kem dragše, so se tovarnari, ki izdelujejo edno stvar, združili v družbe, takzvané **kartele**, i so se skupno dogovorili, po kakšoj ceni bodo odavali blago. Falej, kak se dogovorijo, ne sme nieden odavati. Lüdje pa potrebujejo različne stvari, ki jih doma ne morejo spovati i brez šterih ne morejo živeti, zato so jih prisiljeni kupiti po ceni, po šteroj se pač dobijo, čeravno se pri tem zadužavlejo. Tak n. pr. ne moremo biti brez špic, soli, obleke, obüteli itd. To kapitalisti dobro znajo. Če se n. pr. vse tovarne za platno delati v ednoj državaj združijo i se dogovorijo, da bodo platno po takšoj i takšoj ceni odavale, niena ne sme falej odavati, ka si te ščemo? Moramo ga pač kupiti po tistoj ceni, če neščemo nagi hoditi. Trgovci bi lahko naročili tisto blago v kakšoj

drugoj državaj, kde je dosta falejše. Toda tu pa **carine** pridejo, ki blago druge države tak podragšajo, da je še bole drago kak domače. Da bomo to bole razmili, vzemimo eden vzgled. V našoj državaj košta izdelava edne kile cukra 4 Din. Teliko potroši tovarna, da lahko napravi 1 kg. cukra. Keliko pa mi moramo dati v trgovini za kilo cukra? Celih dvanajst dinarov, to je trikrat več! Če ne bi bilo carine, bi naši trgovci lahko naročali cucker falej v drugih državaj i bi mi vsi raj tistoga kupovali. Tak bi naše tovarne bile prisiljene znižati ceno cukra, ali bi pa morale henjati z delom, ar njihovoga cukra ničče ne bi kupüvao. Leta 1929. je n. pr. koštao na našo mejo postavljeni češki cucker samo 380 Din. (tri dinare osemdeset par). K tomi je prišlo 330 Din. carine i 5 Din. trošarine. Skupno je tak koštao češki cucker v našoj trgovini na debelo 1210 Din. Menši trgovci bi pa na drobno morali še dragše odavati, če bi štelili sami poleg kaj zaslužiti. Tak naše tovarne lahko odavlejo cucker po ceni, štero same določijo, ar se jim ne trbe božati, da bi mi kupüvali cucker drugi držav. Tak delajo vse države i to ne samo s cukrom, nego z najrazličnejšim blagom. (Države si s tem spravljajo dohodke. Vr.)

S tem smo spoznali nekaj glavnih vzrokov denešnje krize, med šterimi sta pač največšiva **dividende i obresti**. Ne so pa to edini vzroki krize. Vzrokov je še dosta več, ki so pa ne tak važni. Od teh stvari se da napisati cele knige. Toda namen toga članka ne bio, da bi na dugo i široko opisovali vse mogoče vzroke denešnje krize. Njegov namen je bio samo te, da bi nam v teh težkih časih, kda stojimo kak popotnik ob polnoči na sredini loga i ne ve naprej, samo malo posveto v kmično noč, da bi spoznali bar glaven tir, po šterom smo zablodili v to stisko. Teško nam je najpre pri srci, če nas teži kakša nevolja, pa nevemo, odked prihaja. Dosta ležej jo prenašamo, če znamo, što je njeni krivec.

Toda vsi vzroki denešnje krize, štere smo omenili i štere ne, so pravzaprav že posledice ednoga samoga vzroka. **Zgubili smo Kristušovoga düha.** To je glavni vzrok te strašne krize. Ločili smo navuk Kristušov oo svojega življenja. Drugo nam je navuk, šteroga cerkev glasi že blüzi dve jezero let i drugo nam je življenje. Zveze med obema nega. Pozabili smo na glavno zapoved, na fundament Kristušovoga navuka: **lübi Gospoda, svojega Boga bole kak vse drugo na sveti, svojega bližnjega pa tak kak samoga sebe.** Te zapovedi svet ne šteo razmiti. Ne jo je šteo presaditi iz cerkve v svoje življenje. I zdaj se nam to tak strašno plačuje. Pravijo, da je vsa Evropa krščanska, to je da pozna Kristuša i njegov navuk. Ali je resan tak? Ja, je krščanska, toda samo v krstnih knjigaj. V življenji je poganska. Pa še slabša kak poganska, ar pogan ne pozna, zato je njena krivda tem vekša. (Dale).

Kakša organizacija nam je dnesden najbolje potrebna?

Kristušov namestnik, rimski papa i ž njim vsi globoko misleči duhovje spoznajo, da v dnešnjih težkih časaj nevol, pomenkanja, glada, mržnje, nemira, krivic, nevere i nepoštenosti niedna druga organizacija ne more pomagati, kak katoličanska maticerkev s Kristušovim duhom, s pravim katoličanskim življenjem pravim, ne z rečjov. Z rečjov je dosta katoličancov; katoličance z djanjom iščemo, takše katoličance, ki delajo z Kristušovima rokama: z ednov delijo pravico vsakomi, z drugov so smiljeni do vsakoga trpečega. Povsod kazati Kristušovo ga duha v djanji, njegovo pravico i njegovo lubezen; v cerkvi i v šoli, na vulici i v hiši, v uradi i krčmi, na senji i gostivanji, v dobrom i slabom. Ta organizacija je jedino potrebna i zadostuje za vse čase do konca sveta. I vsaka organizacija, štera ne sloni na toj, na Kristušovom duhi, štera ne dela za poglobitev vere i ne zvršavle lubezni do bližnjega, čeprav nosi najlepše doneči naslov i čeprav jo širijo najslavnejši možje, nezasluži, da bi jo poglednoli.

V Konnersreuthi v Nemčiji žive prosta kmečka deklica, Neumannova Trezika. Celi svet jo pozna i hodi gledat. Čista devica je, štero si je Jezuš zvclo, da vsaki petek gleda i pretrpi njegovo pravo križno pot. Ta pobožna duša nosi tudi Jezušove rane na svojem teli. Nešteto duš se je že povrnolo v katoličansko Matercerkev po tom, ka so bili navzoči pri milosti, gda Trezika gleda Jezušovo trpljenje na križnoj poti. Najbogatejše židovske familije Rodschildove sin i hči sta se oba dala že krsiti. Sin se pripravla zdaj, da bode kat. duhovnik. Povrno se je pri toj prikazni tudi eden socialist, popolen bogotajec. Te bivši sovražnik boži je ete reči zapisao od sebe: „Sprevidim, če bi vsi njene navuke držali. Vse drugo: socialna demokracija, komunizem, razne stranke toga ne zmorojo. Nieden duhovnik bi me ne mogo spreobrnoli, če bi še tak navdušeno predgao. Niedna kniga bi mi nej pomagala, če bi bila šče tak lepo pisana. Za mene je bila vera mrtva. Samo Konnersreuth me je po čudnom naključji i nagibi spravo na drugo pot. Odtistimao, ka opazujem dogodke v Konnersreuthi — i to se godi že pet let — odtistimao, ka te čudne reči doživlam, mi nemore več niš. če praviti „Boga nega“, ali „tam je vse na-

ravno, ka se godi.“ V Konnersreuthi je samo bože delo i bože preveliko smilenja za nas uboge grešnike“.

Katoličansko delo, to je življenje v Kristušovom duhi povsod i vsikdar, ta organizacija je jedino potrebna, druga niedna. I ta je katoličanska Cerkev. Ki se njenih načel drži trdno, ne zablodi.

† Dr. Stanko Vurnik.

V Ljubljani je mro 23. marca t. l. dr. Stanko Vurnik, star komaj 34 let. Slovenski narod je zgubo z njim vučenjaka, ki je neizmerno dosta obetao. Že v kratkom svojem žitki je dr. Vurnik napisao dosta razprav od slovenskih slikarov, njegove spise od muzike cenijo pa hvalijo tudi zvun naše domovine. Kak čuvar Narodopisnoga muzeja je zbirao pa pisao od slovenskih starinskih navad, od šatring (vraž), popisao je vse forme kmečke hiže po vsoj Sloveniji, popisao slovensko nošo itd. Bio je posebno bistre pameti pa dobroga srca. Nega dnes med nami vučenjaka, ki bi telkih polaj znanosti delao, pa to tak goreče, kak pokojni Vurnik.

Prišeo je tudi v Slovensko krajino. Slikao je naše lesene hiže; skrbno je, da so prišle v muzej v Ljubljani vnoge naše starine. Pobudjavao nas je, naj zbiramo naše narodno blago. Zato njemi pa očuvajmo lepi spomin, naše dijaštvo pa naj ide po njegovej poti! Dragi Stanko, počivaj v Bogi!
Vilko Novak.

M. Sobota

— Vüzemske Novine so v Soboti vsi z največšov radostjov sprijali. Žela vsej je bila ta, naj bi Novine kem večkrat tak lepe i velke prišle med naročnike. Z ednim smo pridobili tudi par novih naročnikov.

— **Dijaška knjižnica v Martinišči.** Martinišče je s pomočjov dobrih src ustanovilo za naše dijaštvo prepotrebno knjižnico. Želimo, naj bi jo dijaki pridno uporabljali i si vnožili duševno bogastvo.

— **Meso za člane Agrarne zadruge** se dobi vsaki den v gostilni Turk. Je to dobra, mlada govedina po 6 Din. kila. Vsem se je že namreč preveč čudno vidlo, zakaj mesari v tej časaj, gda živino skoro kšenki dobivajo, meso tak strašno drago tržijo. Člani agrarne zadruge so si pa začnoli sami pomagati. Živino dragše kupijo kak me-

sari, meso pa li dosta falej tržijo svojim članom. Tak si znajo ljudje v težki časaj sami sebi pomagati.

— **Vüzemski svetki** so ešče v precl lepom meri i redi minoli. Želeli bisamo, da bi v tej težki časaj bilo kem menje muzike i pijančovanja. V ništarni krajaj so to že napravili i želeli bi samo, da bi to tudi pri nas bilo.

Slovenska krajina.

— **Obdaritev siromakov.** K vüzmi je obdarila cerkev iz šparavca sv. Antona vse siromake Črensovske fare. Razdeljeno je 85½ kg. mesa i 186 kg. pšeničnoga krüha. Dare je delio po nalogi Cerkev „Odbor za zidanje Doma sv. Franciška.“

— **Kratke počitnice.** Naše dijaštvo je samo do torka melo počitnice. To pa za toga zroka volo, ka dabi lekaj k pravoslavnomi vüzmi pali počitnice.

— **Ne kvarite nam dobroga imena.** Agr. zadruga je dala sekati drva v svojih šumaj v G. Mihalovci v Medjimurji. Naj si naši ljudje nekaj zaslužijo, je tudi tem dala služ. Ali žalostno, prežalostno je to, ka že tretjikrat se je zgodilo, ka so se naši ljudje tam znapojili i bili v spako Medjimurcom, nas pa s pijanostjov osramotili. Zadnjič so Velki tjedem to napravili i znoži se celo naganjali. To je tak grdo delo, da se ne da zadosta grajati.

— **Uradni dnevi okr. sodišča v Dol. Lendavi se vršijo v Beltincih:** 20. apr., 15. juna, 7. septembra, 19. oktobra, 21. decembra 1. 1932. i 18. jan. 1. 1933. Začetek vseli ob 9. do 4. popoldnevi.

— **Navuk za tretjred i kotrige društva Olt. svestva** je dnes 3. aprila v Črensovcih ob 2.

— **Završitev kmečkonadaljevalne šole.** Kmečkonad. šola v Črensovcih i Sr. Bistrici, kak i gospodinjski tečaj v Žižkih se dovrši zütra 4. aprila v Črensovcih v „Našem Domi“ z lepov prireditjov. Prireditev je po večernici. Ar je te den Marijin svetek, bo prilika za veliko udeležbo. Pridite stariši i domači vučencov i vučenk v obilnom številu.

— **Smrt pri litri.** Kulčar Franc so suprot svojim sedemdesetim letam radi hodili na breg v svojo pivnico. Včasi so po več dni vživali sladki sad rozge. Tudi v začetki velkoga tjedna so odišli gor v pivnico. Sin je hodo po nji, pa so ne šteli z njim

Joško Maučec:

Zgodovina Slovenske krajine.

II.

V sredini glavne ceste, štera je vodila skozi Panonijo ino zavolo svoje lepe pa ugodne lege, je bila takša poštna postaja — statio — Sabaria, zdajšnji Szombathely. Na takši postajaj so zamenjali konje združimi, šteri so ešče ne bili trüdni. Tak je pošta šla hitro iz ednoga kraja v drugi kraj. Zavolo velkoga prometa so se začnola zldati velka poslopja, skladišča pa zasebna poslopja za uporabo velkomi promet. Na takši način se je začnola sabarijska postaja silno naglo razvijati. Tu so mele legije ob navadni transportaj svoja počivališča. Rimski trgovci, šteri so spoznali dobro lego toga kraja, so ustanavljali trgovine. Polodelstvo je pridobilo z naseljenimi Rimlani nove delavne moči, tak ka se je celoküpna slika cele pokrajine spremenila. V Sabariji je v kratkom časi prevladao latin-

ski jezik, dočim so prebivalci na deželi ešče duže očuvali svoj jezik, običaje pa nošo, štera večkrat dobiva izraz na rimski spomenikaj.

Sabarija, v začetki mala postaja, je počasi razširila svoje meje. Njeno prebivalstvo se je pomnožilo, liki pravo lice mesta si je pridobila komaj pod vlado casara Tiberija Klaudia (41—54). Klaudij je povzdigno Sabarijo v kolonijo ino sé preselo rodbino tribus Klaudia, štera je igrala v vsej pomembni zadevaj važni pomen. Tak je postala Sabarija (na napisaj raje Savaria) dukeč je trajalo rimsko cesarstvo glavno pa prestolno mesto Gornje Panonije.

Kak kolonia (colonia) z rimskim pravom, štere meščani so vživali vse pravice pravih rimskih državljanov. Njena ureditev, njena vladna oblast, verski predstavniki, vsi tej so bili slični rimskim. Sabarija je mela svoje posvetovalnice (curiae), svetišča, gledališča, bazilike. Predstavnika sta bila

duumvira, štera sta sličila na konzula. Oblast senatorov so meli decemviri, cenzori, aediles pa levertosi so meli pravosodno oblast. Sacerdotes, flamines, augustales, pontifices pa augures so gojili kult (bogočastje) rimski bogov.

O razširitvi Sabarije sigurno ne moremo gučati, liki po najdeni spomenikaj moremo trditi, da je obsegala mnogo vekše zemle kak zdajšnji Szombathely. Okolica Szombathelya, bližnje vesi, predvsem Isák, Nárai, Ondód, Olad ino druge so bogata nahajališča rimski spomenikov. Telko znamo tudi dnes, da je stara Sabaria ne razširjevala južne meje zdajšnega mesta Szombathelya, gde se je nahajalo staro rimsko pokopališče. Tak so se stara rimska glavna poslopja nahajala v notranjosti zdajšnega mesta.

Razcvit kolonije, njeno visiko kulturno stanje pa vedno naraščajoče število prebivalstva, so meli velki upliv na bližnjo pa dalno okolico, gde je tudi zavzela romanizacija velki obseg. (Dale.)

dol priti. Na velki četrtek pa ji je sin v pivnici mrtvi najšeo. Ali se smrt pri litri vina more misliti za srečno?!

— **Nevarna nagloščca.** „Bogeca bomo šli gledat“, se je veselilo mali dečarec. Mati so kupili hlače, takše ka se odzaja zakapčūjejo, oča pa krščak. To je bilo veselje! Siromak, ešče spati je nej mogoče v noči, da ne bi zaspao, pa bi mati sami odišli Bogeca gledat. Pa Bogeci je tudi šteo napraviti veselje. Ženka, ka belice pobirajo so njemi dali penez, tistoga shrano v mamin omar, da bo neseo Bogeci. To nedužno veselje je dečareci pokvaro eden biciklist. V strašnoj naglošči ga je povozo i njemi potro nogo. Na mesto Bogeca gledat je mali morao v bolnico.

— **Grdo skrunjenje** zadnji dnevov velkoga tjedna so napravile nešterne ženske. Na velki četrtek so moški dve pijanivi ženski na ramaj nosili po Lendavi.

— **Dol. Bistrica.** Dnes 3. aprila po večernici priredi naša mladina lepo igro „Na den sodbe“, v „Našem Domi“ v Črensovcih. Igrala bo mlada bistriška muzika. Vstopnina prostovolna. Pridite vsi!

— **Gornja Lendava.** 19. marca se je zaročo poznani graditeo orgol i klavirov gospod Fuis Joško iz Prosečkevesi z gospodičinov Juliškov Tomorijevo, hčerkov šolskoga upravitela v Gor. Lendavi. Iskreno čestitamo.

— **Ednodnevni tečaj za oskrbovanje sadnoga drevja v D. Lendavi** se bo vršio v sredo 6. aprila na posestvi Magdič Štefana. Od 8 do 10 vūre predavanje od sajenja, gojenja i čiščenja drevja potem pa vaje do poldne. Popoldne od 2 do 4 predavanje od pomlajenoga, ceplenja in škropljenja drevja nato pa vaje v sadovnjaki do 6 vūre. Tečaj je namenjen samo vučencom kmet. nadaljevalnih šol. Vsaki naj prinese seboj škarje, nož i žagico. Tečaj je brezplačen. Pridite vsi!

— **Občni zbor vinarskoga društva, vinarski i vinski sejem v Ptuj.** V dnevaj od 7. do 10. maja se vrši v Ptuj občni zbor vinarskoga društva v zvezi z vinarskim kongresom i vinsko razstavo ter sejmom. Prvi den se vrši občni zbor, drugi den kongres i z ednim tudi razstava. Interesenti dobijo potrebna pojasnila pri pristojnih sreskih kmet referentih.

— **Kmetska nadaljevalna šola v Dol. Lendavi.** Dne 19. marca je zaključila kmetsko nadaljevalna šola v Dolnji Lendavi prvič svoj drugi letnik. 22 dečkov je z lepim uspehom dovršilo to prekornostno šolo! Tekom dveh let so se seznanjali z vsemi panogami kmetijstva. Šolo je vodil šolski upravitel S. Gorišek. Poučevali pa so še gg. živinozdravnik Sok, sreski kmetijski referent Lipovec, učitelj Kokolj i Horvat Izidor i kaplan Vrbajšek. Najvažnejše pri kmetskonaljevalnoj šoli je vzgojna stran. Tu je tudi največša prednost te šole pred raznimi strokovnimi tečaji. Posebno v dnešnjih časaj je trbe, da kmet zavūpa v lastno moč, Zato mora meti močno volo do dela i pa neomajeno lūbezen do zemle, štera ga bode edina preživela. Kmetskonaljevalna šola vzgaja nov rod gospodarov, ki se bode z lehkotov prilagodo tudi novim razmeram.

— **Vinska razstava v Dolnji Lendavi** se oo vršila dne 24. aprila 1932. v D. Lendavi. Za razstavo vlada veliko zanimanje, ar se še podobna prireditel tu ne vršila, niti še nismo pokazali dobre kaplice,

štere pridelujemo v dolnje-lendavskih gorica. Razstavljena bodo tudi druga vina. Vsa pojasnila se dobijo pri sreskem kmetijskem referenti v Dolnji Lendavi.

I. Vinska razstava i vinski sejem v D. Lendavi.

Na zadnoj odborovoj seji Vinarske podružnice v Dolnji Lendavi je bilo sklenjeno, da priredi društvo v Dolnji Lendavi vinsko razstavo združeno z vinskim sejmom. Razstava se bo vršila v nedelo dne 24. aprila t. l. v dvorani hotela „Krone“ po sledečem spoređi:

1.) Dne 24. aprila t. l. ob 9 vūri zborovanje vinogradnikov,

2.) referat o zbolšanji vinarstva v dolnjelendavskih gorica,

3.) otvoritev razstave,

4.) vinske poizkušnje, ki bodo trpele do 6 vūre zvečer.

5.) Dne 25. aprila t. l. ob 8 vūri vgojdo izlet v dolnjelendavske gorice. Za izlet se trbe pri sreskom kmet. referenti v Dolnji Lendavi do 20. aprila t. l. javiti.

Pogoji za razstavljence na vinskoj razstavi i senje so sledeći:

1) na razstavo so pripušćeni vsi proizvodi vinske trte (namizno vino, vino v steklenicaj, peneče, desertno i medicinalno vino, (konjak) tropinovka, slivovka itd.) ter stroji in orodje vinarstva i kletarske tehnike, kak tudi sredstva za pokonćavanje trtnih škodljivcov, umetna gnojila in sodarski izdelki.

2) Vina za razstavo je prijaviti zanesljivo do 10. aprila t. l. po izpunjenoj oficijelnoj prijavi sreskomi kmetijskomi referenti v Dolnji Lendavi.

3.) Za razstavo prijavljena vina odpošle ali osebno odda vsak razstavljalec franko do 17. aprila 1932 na naslov: sreski kmetijski referent v Dol. Lendava.

4.) Od vsake sorte vina je odposlati za tri steklenice a 7/10 l. vina. Destilate je poslati po edno steklenico.

5.) Što nema takše steklenice naj pošle vino od vsake sorte v dveh slatinščakih a 5/4 l. Što tudi teh steklenic nema, naj pride po steklenice v veleposestniško klet v Dol. Lendavi, kde bo dobo po 3 buteljke.

6.) Vino namenjeno na razstavo i senje mora biti čisto brez napak.

7.) Vsebina vsake steklenice mora biti zaznamovana na etiketi.

8.) Udeležba na razstavi i senji je brezplačna za razstavo vin. Prazne steklenice se razstavljalcem vrnejo.

9.) Za razstavljence strojov, orodja, raznih tehn. pripomoćkov, umetnih gnojil i za razstavljence vina v paviljonih valajo posebne določbe. **Vinarska podružnica D. Lendava**

„Murahalmosi hitelszövetkezeti“ bo likvidirao dne 10. aprila 1932. ob 15 ur. Vsaki, ki ima kakšo terjatev, zahtevak ali delež, se naj zglati z dokumenti ob napovedanom čas, alcer se poznejši zahtevki već ne morejo upoštevati.

NEDELA (Bela).

Vu onom vremeni, gda je večer bio tisti den, edno soboto i dveri so bile zaprete, gde so bili vućenicke vkup spravleni za volo straha od židovov; prišao je Jezuš i stano je na sredi i veli njim: mir vam bodi. I gda je to pravo, pokazao je njim roke i rebro. Radūvali so se zato vućenicke, ka so vidili Gospodna. Pravo je zato njim pali: mir vam bodi. Kak je mene poslao Oča; i jas pošilam vas. Eta gda je povedao dešno je na nje i pravo njim: vzmte Dūha svetoga, šterim odpustite grehe, odpušćajo se njim i šterim zadržite, zadržani so. Tomaš pa eden z ti dvanajset, ki se zove Dvojnik, ne je bio z njim,

gda je prišao Jezuš. Pravili so zato njemi drugi vućenicke: vidili smo Gospodna. On je pa pravo njim: či ne bom vido vu njegovu rokaj cvekov i ne puštim prsta mojega vu mesto cvekov i ne puštim roke moje vu rebro njegovo, ne bom vervaov. I po osmom dnevi so pa bili vućenicke njegovi notri i Tomaš žnjimi. Prišao je Jezuš zaprtimi dverami i stano je na sredi i pravo je: mir vam bodi. Potomtoga veli Tomaši: notri pušti prst tvoj esi i gledaj roke moje; i nesi se roko tvoje i pušti jo vu rebro mojo i ne boj neveren, nego veren. Odgovoro je Tomaš i pravo je njemi: Gospod moj i Bog moj. Velo je njemi Jezuš: da si vido mene Tomaš, vervaov si: blažen, ki so ne vidili i vervali so. Vnoga je ešče i druga znamenja vćino Jezuš nazoći svojih vućenikov; štera so ne popisana eti. Eta so pa pisana, naj verjete; ka je Jezuš Kristuš Sin Boži; i naj vervaovći žitek mate vu njegovom imeni.

Pokora (Paolo Segneri).

Naći se glasi tisti navuk, šteroga je negda pameten Jakob dao. Poslušajte ga, boži je. On se je vraćao nazaj v domovino Kanaan, odkod je prostovolno samogasebe pregnao pred 20 leti da se ogne velikim i nepomirlivim srdam starejšega brata Ezauja. Gda je že blūzi doma bio, je ovaro svojega brata z 400 oboroženimi možmi proti priti. Zato se je siromaćek bojao, ka pa će je brat ne pozabo stare razžalitve, pa se ga ćeravno pozno a tembole občūtno osvete za njo, štera osveta pa ne bi samo njega zadela, nego i njegove drage žene i deco. Ka je vćino, zato Jakob v nevarnosti? Razdelo je svojo družino na tri ćupore kak kakšo malo vojsko. Na prvo mesto je postavio dve robinji Balo i Zelpho z ćetverov decov, štere so njemi rodile; za temi je prišla Lia s sedmerov decov; lepo Rachelo je pa postavio na zadnje mesto, z malim, lepim Jožefom, njenim edincom.

AGRARNE ZADEVE

Pravilnik za izvršavanje agr. zakona. Členi 5. 6. 7. 8. V tej ćlenaj je določeno sledeće: Veleposestvo, štero ma od 100 kat oralov menši obseg ne spada pod agrar; — sreska načelstva morajo vse spise, šteri se tićejo veleposestev ki spadajo pod agrar, lepo v red postaviti, hitro rešiti, predvsem pa pitanje madjarskih optantov to je tistih veleposestnikov, šteri so madjarski, ne pa naši državljani, banske uprave morajo dopuniti revizijo objektov, to je zemle, gde se je ta že določila, gde se pa ešče ne določila, tam pa morajo izvršiti določitev po predpisih 52 §. agrarnoga zakona. Sreska načelstva bi našim agrarnim interesentom jako povoli vćinila, će bi naznanila, šteri veleposestniki so vogrski podaniki.

Kotrigam agrarne zadruge v Soboti i okolici. Ar je zadruga v Soboti pri g. gostilničari Turk Jožefi odprla mesnico za svoje kotrige, se prosijo, naj prijavijo poslovnicu zadruga, Križova u. 4, kakše marše majo za odati za mesnico.

Vodstvo Zadruga.

Gospodarstvo.

Kak sam precepto šmarnico i druge samorodnice.

Nesrećna vojna nam je dosta nesreć prinesla, kak i med drugin se je med vojnovoj najveć samorodni trsov nasadilo. Da smo po vojski prišli domo, smo našli vse puno samorodnih trsov kak šmarnico, otelo, delavar, madajra i še druge sorte po najbolji gorica. Delavne moći so bile odvzete k vojski i plemeniti trs je premino.

Vse je kričalo nej trbej škropiti pa dónok rodil Pa ka? Zdivjala je lüdi ta nesrečna šmarnica! Kak pa pomagati?

Nej sam strokovnjak ali merodajna oseba na tom mestu; sam se hodim včít k naprednim možem; dodam i napišem samo mojo lastno skušnjo, štera se je meni najbogše obnesla.

Več let že preceplavam na zeleno samorodne trse, med drugim tudi šmarnico, meo sam pa malo uspeha: šmarnica je za cepljenje prenašlo rasti — za grobanje pa preprhka. Več vrst na zeleno cepljenje, med šterim sam probo okolacijo (najslabše) najbogše (na jeziček) je nej prineslo za-zelenoga uspeha.

Skieno sam, da bom ešče na drugi način probo srečo, če de tudi dosta trüda i škode, kajti škoda je bila velka, ar je tisto leto trs nej rodio, ali mislo sam si, če se posreči bo pa drugo leto!

In nej sam se vkano! Ino te način cepljenja, šteroga mislim opisati mi je pa naredo veselje! Pripravo sam si žago, škarje, en močen nož i en mali nož za cepiče rezati, malo zaglozdo, motvoze ilovico namočeno, da je mehka za mazati rane. Vzemem motiko i odkoplem globoko trs okol in okol, da dobim prostora za delo, odžagam tri prste pod zemljov trs, vzemem močen nož, razkalam poprek trs; tisto malo zaglozdo denem notri na sredino, in vzemem zdrave narezane rozge ki jih narezem nekaj vremena prle, vrežem cepiče duge na dve oki in telko püstim dugšega, da na obe strani porežem, da spodnje oko ostane zdravo. Nato denem cepiče notri, ga pritrdim, vzemem zaglozdo vö, vzemem motvoz i močno zavežem i z ilovicov zamažem. Potem pripravim gnoj, trs pognojim, ga zakopam in ga okoli okopam, in celo leto pri miri püstim; samo po leti travo oplevem okoli ceplenoga trsa.

Ta cepitev se začne v marciuši, ali tisti čas, gda se drevje cepi po navadi. Če je trs močen, denem cepiče na obe strani kalanja, da bogše zaraste rana, drugo leto se pa odžaga ali obreže vkraj eden vrh če je potrebno. Okoli trsa je potrebno telko zemle nasipati da od cepa samo eno oko vö gleda.

Te način cepljenja jako močno raste, ali kesno poganja, ništerni komaj, julija, augusta, pa le zraste do 2 metra višine ali še več. Zato povem, da je najbogše prvo leto pri miri püstiti trs i ga ne okopati.

V svojo sramoto povem, da sam si sam dosta škode napravo, gda sam iz radovednosti pregledo misleč, da je sühi pa je bio zeleni, škropiti pa ga rano ne dobro, jas ga nejam prle kak pri navadnom tretjem škroplenji. Tistim, ki so ga pa rano škropili se je te način cepljenje posušo. Jas sam samo ednok i to proti augusti.

Povem še, da sam na šmarnico cepo taljanski (laški) rizling, beli burgundec, ta dva sta najbole rastla. Tüdi muškat, imperial i rani biser i čabe ne sta tak rastla. Mislim, da se bodo tudi druge vrste obnesle, kak sipon, silvanec i renski rizling.

Pred cepitvov bi bilo najbogše iti h Kapeli i g. upravitelj bi šo na roko vsem, ki bi se zato cepitev zanimali, i bi vsem rad pomogo, i tanače dao za to delo. Če pa je šteromi predaleč, tisti pa si naj pogledne v kakše bogše gorice po cepje za časa obrzavanja.

Jas sam je meo duže kak en mesec narezane v hladnoj kleti, pa sam je cepo

celi mesec pa razlika se nej poznala od prvih i slednjih. V jeseni je bilo vse lepo i močno. Vsaki človek ki je pogledno gorice i med aktivnim trsom je spozno kak dobro se je to cepljenje obneslo. Tak močno je zrastle da je bio celi gram. Duga je zrastle nad 3 metre; gotovo je pomago tudi gnoj, šteri se je z ednim pridjao. Da se pomaga k-rasti povem še edno: v jeseni, gda listje spadne, bi dobro bilo vse ceplene trse visiko osipati; če je močna zima, te rozge rade pozebejo; ravno tak kak na zeleno cepleno, če se pa osip-lejo pa ostanejo rezniki zdravi, to sam opazo pri letošnjoj zimi, da premočna rast pa kesno poganjanje ne dozori lesa. Gotovo pa pozebe dol do zadnjega oka.

Nekaj več od toga te, gda mo letos odkapali i obrezavali trs. Jas sam vse ceplene trse püsto neobrezane — da je bom sam okapo i rezo z ednim i to med splošnov kopjov. Močno korenje na cepljenom mestu, je gotovo zrastle, i to se more na raji obrezati, da se ne stere cepič.

To je približno moj način cepljenja, na šmarnici, šteri je najbole uspeo menje pa na oteli in drugi samorodnicaj.

Ustmeno od toga se tudi lejko na uredništvu i upravi Novin zve, či stoj od toga kaj več zvedeti želej dobi naslov kama se obrne, ka se njemi ešče bole na tenci povej.

Priporočam vsem, šterim je precepljenje šmarnice na srce, naj se odločijo, da do delali po tom opisanom načini, šteroga sam sprobo i ga vsakomi priporočim.

Želem vsakšemi to, ka sam najšo sam v tom deli, to je popolen uspeh.

Mlatilni stroj se po fal ceni oda zavolo družinskih razmer. 5 H. P. Parni kotlo 48. Mlatilnica M. A. V. Več se zve pri lastniki M. GREGOREC v Bogojini št. 126. 1

Delavcom na znanje!

Šteri delavci želejo iti na polsko delo v Belje, Zeleno polje naj se zglasijo pri ANTONI VOGRINČIČI Cankova. 1

MALA MLATILNICA Z MOTORJEM VRED

nova motor mlatilnica, generalno popravljena, vse kak novo. Motor se lejko küri z bencinom, petrolejom, sürovim oljom ali plinom z lesenim vogeljom, se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki stavbenim materijalom i. t. d. MURSKA SOBOTA. 2

III. REDNI OBČNI ZBOR PREKMURSKE GOSPODARSKE POSOJILNICE R. Z. Z. V DOBROVNIKI

se vrši dne 3. aprila 1932. leta ob 12. vüri v uradnom prostori Posojilnice s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
- 2.) Poročilo načelstva i nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskoga zaključka za l. 1931.
- 4.) Čtenje revizijskoga poročila.
- 5.) Dopolnilna volitev ednoga člana nadzorstva.
- 6.) Slučajnosti.

V slučaju, če bi ob napovedanom časi občni zbor ne bio sklepčen, se vrši pol vöre kesnej drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepa ne gledoč na število navzočih članov.

MLATILNA GARNITURA

lokomobila „NICOLSON“, mlatec fabrikat FLÖTER vse v dobrom stanji skoraj kak novo se jako fal oda pri

ČEH FRANC

trgovina z mešanim blagom, vseh vrst deželimi pridelki in stavbenim materijalom

MURSKA SOBOTA. 2

Mlatilni mašin. Ar sem küpo velki mlatilni mašin, odam maloga 4 HP., šteri ma vso pripravo za detelčno mlatitev. Mašin je jako dober i lehk i za brege. Mam tudi k odaji eden velki cilinder za zrnje čistiti pa edno dobro cirkolar-ko. Vse to se dobi na rate pri GJÖREK JANOŠI, Mlajtinci p. M. Sobota. 1

Ustanovljeno 1869. Ustanovljeno 1869.

M. Berdajs, Maribor

Trg svobode

priporoča svojo veliko zalogo detelj-nega, travnega in vrtnarskega

semena

najboljše kakovosti. — Obenem pa tudi lahko krijete v moji trgovini vašo potrebo glede **kave, sladkorja, moke** itd., vse po najnižji dnevni ceni.

3 Telefon 2351.

NALAGAJTE PENEZE V

HRANILNICO i POSOJILNICO v ČRENDOVCIH,

registrovano zadrugo z neomejenov zavezov,

štera je v lastnoj hiši „NAŠ DOM“. Uradüje vsaki delaven den od 8 do 12 vüre predpoldnevom. **Za hranilne vloge plača intereša 8 - 8 1/2 %.** Rentni davek plača sama za vse vlagatele i za sebe neobdrži nikše provizije. Pri davanji posojil računa samo 1% upravnih stroškov i to samo ednok, čeravno je posojilo dano na duga leta. **Posojila davle na poroke i tabulacijo na 10%.** NAČELSTVO.